

تأثیر تغییر قانون مالیات بر درآمد شرکتهای سرمایه گذاری شرکتهای تولیدی

دکتر پرویز سعیدی*

عبدالحمید کلامی**

تاریخ پذیرش: ۸۷/۸/۲۱

تاریخ دریافت: ۸۷/۵/۱۹

چکیده

در این تحقیق تلاش گردید که تأثیر تغییر قانون مالیات بر درآمد شرکتهای بر روی میزان مالیات بر درآمد و سود خالص و سود انباشته و میزان سرمایه گذاری شرکتهای تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران آزمون گردد. بدین منظور، در ابتدا تغییرات میزان مالیات بر درآمد و سود خالص و سود انباشته و سرمایه گذاری شرکتهای تولیدی در سالهای قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم با یکدیگر مقایسه و مورد آزمون قرار گرفت. بر این اساس، جهت آزمون فرضیات از آزمون t -test، آنالیز واریانس و رگرسیون چند متغیره^۱ (چندگانه) استفاده گردید. یافته‌های بدست آمده بیانگر تغییر محسوس در میزان مالیات بر درآمد و سرمایه گذاری شرکتهای تولیدی در سالهای بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم نسبت به سالهای قبل از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم بوده است. بطور کلی، یافته‌های تحقیق تأییدی است بر سیاستهای مالی دولت و می‌توان اذعان داشت که دولت به هدف خود از اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم در تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، که کمک به نظام اقتصادی کشور از طریق رشد و شکوفایی اقتصاد و سرمایه گذاری شرکتهای تولیدی و صنعتی بوده، نایل گردیده است.

واژه های کلیدی:

سود خالص، سود انباشته، سرمایه گذاری، نرخ مالیات، رگرسیون چند گانه

* عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول
** کارشناس ارشد رشته مدیریت دولتی با گرایش مدیریت مالی

۱. مقدمه

مالیات یکی از موضوعات مهم اقتصادی هر جامعه است. قوانین مالیاتی از جمله قوانین مادر در زمینه‌های اقتصادی و شاید یکی از مهمترین ارکان اعمال سیاستهای اقتصادی دولت است. قوانین مالیاتی تنها تضمین ایجاد درآمد برای دولت نیستند بلکه در عین حال بعنوان یکی از مهمترین ابزارهای سیاستهای مالی در جهت نیل به اهداف اقتصادی و اجتماعی مورد استفاده قرار می‌گیرند. مثلاً از اهرم مالیات بعنوان عاملی در تعدیل درآمد و ثروت و برقراری عدالت اجتماعی و رسیدن به رشد و توسعه اقتصادی مطلوب هر جامعه استفاده می‌شود.

قبل از تصویب اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم، نرخ حداکثر مالیات بر شرکتها بر اساس ماده ۱۳۱، ۶۴٪ بود. نحوه محاسبه مالیات بر درآمد شرکتها به استناد ماده ۱۳۱ قانون مالیاتهای مستقیم به قرار زیر وصول می‌گردید:

در ابتدا ۱۰٪ کل درآمد مشمول مالیات شرکت وصول و سپس باقیمانده به جدول ماده ۱۳۱ قانون مالیاتهای مستقیم انتقال و تا ۵۴٪ مشمول مالیات بر درآمد محاسبه می‌شد و همچنین در زمانی که سود بین سهامداران قابل تقسیم بود، مالیات دیگری هم از سهامداران کسر می‌گردید. پرداخت مالیات به شکل بالا باعث گردید که اکثر شرکتهای تولیدی قادر به فعالیتهای اقتصادی کارآمد نباشند و حجم نقدینگی و سرمایه‌گذاری خود را کاهش دهند. برای رفع این معضل در تاریخ ۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاح و تغییرات بسیاری در این قانون افتاد که به قرار زیر است:

پیش‌بینی شد از طریق کاهش دادن نرخ‌های ماده ۱۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم و اعمال نرخ ثابتی معادل ۲۵٪ و در نظر گرفتن بخشودگی‌های مناسب تلاش گردد که سرمایه‌گذاری مولد به سمت فعالیتهای اقتصادی شرکت شکل گیرد. قوانین مالیاتی که تا سال ۱۳۸۰ مورد استفاده قرار می‌گرفت، فضای فعالیت اقتصادی مولد را تشویق نمی‌کرد و به‌رغم تلاش بسیاری از دست‌اندرکاران و کارشناسان اقتصادی، خود مانعی برای رشد اقتصادی کشور تلقی می‌شد. در نتیجه، اصلاحیه قانون مالیاتها در اواخر سال ۱۳۸۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و به‌منظور تشویق سرمایه‌گذاری و تقویت بنیه مالی بخش تولیدی و خدماتی، نرخ‌های مالیاتی کاهش داده شد. ایجاد امتیاز لازم برای سرمایه‌گذاران در شرکتهای سهامی عام پذیرفته شده در

بورس اوراق بهادار از دیگر اهداف اصلاح قوانین مالیاتی بوده که از دو طریق پیش‌بینی گردید:

۱- بخشودگی ۱۰ درصد از کل مالیات متعلقه بر شرکتها که نرخ مالیات بر درآمد این شرکتها بطور مقطوع ۲۲/۵ درصد در نظر گرفته شد:

$$۲۲/۵\% = (۱۰\% \times ۲۵) - ۲۵$$

۲- اعمال معافیت برای سود ناشی از افزایش ارزش سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار (صرف سهام) که امکان صدور و عرضه سهام بیش از مبلغ اسمی آن و تأمین مالی برای شرکتهای بورسی را از این طریق فراهم می‌آورد (مالیات نیم درصدی بهای سهام در بورس). همچنین بخشودگی به میزان ۸۰ درصد درآمد مشمول مالیات برای فعالیتهای تولیدی و صنعتی به مدت ۴ سال پس از بهره‌برداری و در مناطق کمتر توسعه یافته به میزان ۱۰۰ درصد درآمد مشمول مالیات و برای مدت ۱۰ سال پس از تاریخ بهره‌برداری پیش‌بینی شده است.

اصولاً از قوانین مالیاتی می‌توان به عنوان اهرمی برای توسعه اقتصادی استفاده کرد و آن را بعنوان مشوق سرمایه‌گذاری و پس‌انداز بکار گرفت. اما مسأله اصلی این است که آیا تغییر قانون مالیاتهای مستقیم ایران در سال ۱۳۸۰ باعث تغییر میزان سرمایه‌گذاری در شرکتهای تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران شده است؟

۲. فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اول: میزان مالیات بر درآمد شرکتهای تولیدی در بورس اوراق بهادار تهران بعد از اصلاحیه قانون مالیاتها نسبت به قبل از آن تغییر کرده است.

فرضیه دوم: با تغییر مالیات بر درآمد شرکتهای تولیدی بعد از اصلاحیه قانون مالیاتها، سود بعد از مالیات آنها نیز نسبت به قبل از آن تغییر کرده است.

فرضیه سوم: با تغییر سود بعد از مالیات شرکتهای تولیدی بعد از اصلاحیه قانون مالیاتها، میزان سود انباشته آنها نیز نسبت به قبل از آن تغییر کرده است.

فرضیه چهارم: با تغییر سود انباشته شرکتهای تولیدی بعد از اصلاحیه قانون مالیاتها، میزان داراییهای ثابت آنها نیز نسبت به قبل از آن تغییر کرده است.

۳. مفاهیم مالیات و سرمایه گذاری

یکی از مهمترین زمینه‌های علم اقتصاد که نظریه‌های اقتصادی مثبت را به تجربه می‌گذارد، مالیات‌هاست. بدون شک نظریه‌های مالیاتی، مهم‌ترین ابزارهای اقتصادی برای سیاست‌گذاری‌های دولت محسوب می‌شوند. این ابزارها به خصوص به علت جایگاه اصلی و قطعی‌شان در تأمین منابع لازم برای انجام دادن وظایف حکومتی، اقتصادی، رفاهی، ... دولت مورد توجه خاص نظریه‌پردازان دولتی و غیردولتی قرار می‌گیرند. ادبیات اقتصادی مالیات مشابه شاخه‌های دیگر اقتصادی، پس از جنگ دوم جهانی دچار تحولات عمده شده است و بسیاری از اقتصاددانان و استادان اقتصاد طراز اول جهان به این حوزه اقتصادی مالیات‌ها نظری داشته‌اند. از آن جا که مالیات‌ها به صورت ملموس‌تری نسبت به دیگر پارامترهای اقتصادی در زندگی اقتصادی مردم و شهروندان یک کشور مؤثرترند، معمولاً بیشتر از هر سیاست اقتصادی دیگر مورد توجه مردم قرار می‌گیرند. اقتصاد نوین و علم مثبت اقتصاد که پس از جنگ جهانی دوم شکل گرفت، با فاصله‌ای حدود دو دهه شاهد تحولاتی در نظریه‌های اقتصادی مالیات‌ها و افزایش کارایی نظام مالیاتی در جوامع پیشرفته اقتصادی شد. جدای از تحولات در نظریه‌های مالیاتی، آثار مالیات‌ها در زمینه کارایی توزیع درآمد و به خصوص اصابت مالیاتی معرفی شدند و اهمیت بعضی از پایه‌های مالیاتی مشخص‌تر گردید.

مالیات بنا به تعریف گاستون ژز دانشمند کلاسیک، "عبارت از یک نوع پرداخت و تادیه مالی است که در نتیجه الزام قانونی از نظر تأمین مالی مخارج دولت، بطور بلاعوض بوسیله افراد انجام می‌شود. ونیز منتسکیو می‌گوید: مالیات عبارت از سهمی است که هر کس از دارایی خود می‌دهد تا بقیه دارایی او تحت حراست هیئت حاکمه در امان باشد و بتواند از آن به طرز مطلوبی برخوردار شود.

اکثر اقتصاددانان صرف‌نظر از مکتب فکری خود، بر تشکیل سرمایه و سرمایه‌گذاری به‌عنوان مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده رشد و توسعه اقتصادی تأکید زیادی داشته‌اند. گرچه سرمایه شرط لازم برای پیشرفت اقتصادی است نه شرط کافی و اینکه شرح عقب‌ماندگی در تشکیل سرمایه خلاصه‌شدنی نمی‌باشد، ولی تشکیل سرمایه هسته مرکزی رشد اقتصادی در کشورهای توسعه‌نیافته می‌باشد.

مفهوم تشکیل سرمایه آن است که جامعه کلیه فعالیت مولد جاری خود را به خدمت نیازمندی‌ها و تمایلات مصرفی فوری نمی‌گذارد، بلکه قسمتی از آن را صرف تولید کالاهای سرمایه‌ای می‌کند یعنی ماهیت یا جوهر جریان تشکیل سرمایه عبارت است از تخصیص بخشی از منابع جاری سرمایه جامعه به بخشهای دیگر به منظور افزایش ذخایر سرمایه به صورت کالاهای سرمایه‌ای تا بتوان در آینده امکان بسط و گسترش بخش‌های تولید کالاهای مصرفی را ایجاد کرد.

سرمایه‌گذاری از متغیرهای مهم اقتصادی است که همواره مباحث عمده‌ای را به خود اختصاص داده است. مکاتب فکری مختلف تعاریف متفاوتی از سرمایه‌گذاری ارائه داده‌اند. در یکی از تعاریف سرمایه‌گذاری را اینگونه بیان کرده‌اند: سرمایه‌گذاری عبارت است از به تعویق انداختن مصرف فعلی برای دستیابی به امکان مصرف بیشتر در آینده. یا سرمایه‌گذاری را می‌توان این‌گونه تعریف کرد: سرمایه‌گذاری عبارت است از مخارجی برای تحصیل یک دارایی که انتظار می‌رود درآمد یا خدمت ارائه کند.

یا سرمایه‌گذاری بلندمدت به طبقه‌ای از سرمایه‌گذاری‌ها گفته می‌شود که به قصد استفاده مستمر در فعالیت‌های واحد تجاری نگهداری می‌شود. سرمایه‌گذاری هنگامی به عنوان دارایی غیرجاری طبقه‌بندی می‌شود که قصد نگهداری آن برای مدت طولانی به وضوح قابل اثبات باشد یا توانایی واگذاری آن توسط سرمایه‌گذار مشمول محدودیت‌هایی می‌باشد. یکی از تعاریف دیگر عبارتست از: سرمایه‌گذاری فراگردی است که در آن کالاهای سرمایه‌ای برای تولید کالا یا خدمات دیگر بکار می‌رود.

تعریف فوق کاملاً کلی بوده و سرمایه‌گذاری را به صورت یک فرآیند و پروسه مورد توجه قرار می‌دهد. و در اقتصاد ملی و در مؤسسه تولیدی سرمایه‌گذاری عبارت است از مجموعه دارایی‌های تولیدی که به تازگی و دقیق‌تر طی یک واحد زمانی یا عملاً یکسال ایجاد شده است.

تعریفی دیگر از سرمایه‌گذاری چشم‌پوشی از ارزش فعلی مطمئن برای ارزش آینده همراه با ریسک می‌باشد. از تعریف فوق نیز مشخص می‌گردد که فرآیند سرمایه‌گذاری براساس بینش‌های تئوری نئوکلاسیک مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. می‌توان گفت با توجه به تعریف فوق سرمایه‌گذاری نوعی مقایسه بین هزینه‌های فرصت دو نوع ارزش است. ارزش فعلی سرمایه در

دسترس که غیر وارد شدن در پروسه سرمایه‌گذاری می‌تواند هزینه فرصت دیگری داشته باشد و ارزش آینده‌ای که احتمالاً از پروسه تولید عاید سرمایه‌گذاری می‌گردد. مندل سرمایه‌گذاری را یک فرآیند می‌داند که در آن سرمایه‌گذاری پس از کسب دارایی (پول، زمین، ماشین‌آلات) که عمدتاً از طریق پس‌انداز کردن یا مصرف کمتر درآمد ایجاد می‌شود، بدیل‌های مختلف را مورد بررسی قرار داده و سپس گزینه‌ای را که بازده آن متناسب با ریسک مورد انتظارش است انتخاب می‌نماید. این بدیل می‌تواند یک دارایی واقعی مثل ساختمان، ماشین‌آلات یا یک دارایی مالی چون سهام، اوراق قرضه یا قرارداد آینده باشد.

همچنین در تعریف دیگری می‌توان گفت: سرمایه‌گذاری را می‌توان به منابعی که به منظور کسب عواید مالی به کار گرفته می‌شود تعریف کرد و می‌توان سرمایه‌گذاری را به مصرف رساندن منابع فعلی برای دستیابی به منافع آتی که قطعی نبوده بلکه جنبه احتمالی دارد، تعریف نمود. بطور کلی، می‌توان گفت که جوهر توسعه اقتصادی در سرمایه‌گذاری است و برای دستیابی به آن نیاز به سرمایه در کشور است. دوره‌های باطل فقر در کشورهای در حال توسعه را تنها از طریق تمرکز سرمایه و جمع‌آوری وجوه زیاد سرمایه می‌توان شکست و تمرکز سرمایه هنگامی امکان‌پذیر است که بخش کوچکی از درآمدهای جاری یا تولید فعلی جامعه به مصرف برسد و مابقی به منظور سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها پس‌انداز شود.

سرمایه‌گذاری در تولید کالاهای سرمایه‌ای نه تنها سبب افزایش تولید این کالاها می‌شود، بلکه امکانات و فرصت‌های اشتغال را نیز افزایش می‌دهد. تمرکز سرمایه باعث گسترش مؤسسات علمی و تحقیقاتی و درنهایت، موجب توسعه پیشرفتهای فنی می‌شود که صرفه‌جویی‌های اقتصادی را در ابعاد گسترده و گسترش تخصص و مهارت‌ها در تولید را امکان‌پذیر خواهد ساخت. این عامل نه تنها سبب گسترش تولید ماشین‌آلات، ابزارهای تولید و تجهیزات برای نیروی کار در حال رشد می‌شود، بلکه تضعیف عوامل مخرب غیراقتصادی و توسعه اقتصادی را نیز بدنبال دارد. نهایتاً افزایش در تمرکز سرمایه سبب افزایش سطح درآمد ملی خواهد شد.

تمرکز سرمایه و رشد درآمد ملی رابطه متقابل با یکدیگر دارند، بطوریکه افزایش رشد تولید ملی در گرو رشد تمرکز سرمایه و افزایش انباشت سرمایه در گرو رشد تولید ملی است. در نتیجه،

تمرکز سرمایه راه‌حل اساسی در رفع مشکلات پیچیده اقتصادهای توسعه‌نیافته است و می‌تواند به مثابه عامل اصلی در روند توسعه اقتصادی نقش داشته باشد.

بدون توجه به روند تاریخی مباحث سرمایه‌گذاری و با تکیه بر اقتصاد دوبرخشی کینز، تعادل در اقتصاد زمانی بوجود می‌آید که مقدار سرمایه‌گذاری با پس‌انداز برابر باشد. پس در هر جامعه‌ای پس‌انداز بیشتر منجر به سرمایه‌گذاری بیشتر می‌شود. پس‌انداز در هر جامعه‌ای از کسر میزان مصرف از درآمد بدست می‌آید، بنابراین، هر چقدر درآمد بیشتر باشد، پس‌انداز بیشتر شده و در نهایت به سرمایه‌گذاری بیشتر می‌انجامد.

از دیدگاه اقتصاد خرد، تولیدکنندگان برای افزایش تولید، نیاز به خرید ماشین‌آلات، ساختمان و ... دارند تا به تقاضای ناشی از افزایش درآمد جامعه پاسخ دهند. به عبارت دیگر، باید سرمایه موجود خود را به سرمایه مطلوب برسانند. بطور کلی، مطالعات رفتار سرمایه‌گذاری حول دو محور اساسی چگونگی تعیین موجودی مطلوب سرمایه و تعیین سرعت رسیدن به موجودی مطلوب سرمایه می‌چرخد که تئوری‌های سرمایه‌گذاری به موارد مذکور پرداخته است.

عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری به عوامل مختلف بستگی دارد. این عوامل شامل موارد ذیل است:

الف - مقدار پول یا دارایی که سرمایه‌گذار در اختیار دارد؛

ب - درجه ریسکی که سرمایه‌گذار تمایل به تحمل آن دارد؛

ج - میزان بازده مورد انتظار و تناسب آن با ریسک سرمایه‌گذاری؛

د - دانش و هوشمندی که سرمایه‌گذار باید بکار ببندد؛

ه - میزان شانس که به محیطی که در آن سرمایه‌گذاری صورت می‌گیرد ارتباط دارد؛

از عوامل مؤثر بر سطح سرمایه‌گذاری، درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری و هزینه سرمایه‌گذاری است. سرمایه‌گذاری زمانی بر بنگاه درآمد اضافی به بار می‌آورد که بنگاه بتواند در اثر آن، محصول بیشتری بفروشد یا آنها را ارزانتر تولید کند.

۴. مبانی نظری مالیات بر درآمد شرکتها

مالیات بر درآمد شرکتها در واقع بر مبنای سود شرکتها وضع می‌شود و سهم قابل توجهی از درآمد مالیاتی دولتها را تشکیل می‌دهد. نرخ این مالیات در کشورهای گوناگون متفاوت است اما آنچه در حال حاضر در بیشتر کشورها مشاهده می‌شود آن است که نرخ این مالیات در سراسر جهان در حال کاهش است.

برای محاسبه سود شرکتها در بیشتر نظام‌های مالیاتی یک سری هزینه‌ها به عنوان هزینه‌های قابل قبول طبق قوانین مالیاتی از درآمد ناخالص شرکت کسر می‌شود. علاوه بر احتساب هزینه‌های قابل قبول، در بیشتر کشورها به دلایل گوناگون مانند حمایت از برخی از صنایع، تشویق و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، حمایت از سرمایه‌گذاری در مناطق ویژه‌ای از کشور و جز آن یک سری معافیت‌ها و تخفیف‌های مالیاتی به شرکتها اعطا می‌شود. انگیزه‌ها و مشوق‌های سرمایه‌گذاری شامل تشویق‌های مالیاتی است که برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی به برخی از صنایع و رشته‌ها و یا برخی از مناطق معین در کشورها اعطا می‌شود. مطالعات انجام شده که در گزارش‌های دوره‌های پنجم و ششم مجلس ثبت است نشان می‌دهد که مالیات برسود شرکتها در ایران فشار مالیاتی بیشتری نسبت به مالیات برسود کشورهای دیگر ایجاد می‌کند. بنابراین، تقاضای حذف نرخ تصاعدی مالیات بر شرکتها و ثابت کردن این نرخ در سطح پائین ۱۰ تا ۱۵ درصد بوده است، البته به شرط معرفی و گسترش پایه‌های مالیاتی دیگر برای جبران درآمد از دست رفته ناشی از کاهش نرخ مالیات بر شرکتها.

نکته اساسی این است که با توجه به نیاز بودجه برای فعالیت‌های دولت در زمینه اجرای وظایف حکومتی، رفاهی و توزیع درآمد، در صورت کاهش نرخ مالیات بر سود شرکتها باید جایگزین آن قبلاً مشخص شود. در غیر اینصورت، نتیجه نه تنها افزایش کارایی و کاهش فشار بر پایه مالیاتی شرکتها نخواهد بود بلکه ممکن است آثار مخرب بیشتری را نیز به دنبال داشته باشد.

دولت برای اجرای وظایفی که جامعه از طریق مجلس شورای اسلامی به او محول کرده، مجبور به تأمین منابع است و اگر منابع لازم از طریق درآمدهای مالیاتی تأمین نشود، اجباراً متوسل به راهکارهای دیگر خواهد شد که آثار آنها به تخریب بیشتر اقتصاد منجر خواهد شد. در

اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم سال ۱۳۸۰ که نرخ مالیات بر شرکتها به نرخ ثابت ۲۵ درصد تغییر یافت، هیچ جایگاه یا محل درآمد دیگری برای جبران این کاهش درآمد پیش‌بینی نشده که در نتیجه، این اقدام موجب کسر بودجه و به دنبال آن استقراض از بانک مرکزی (که دارای آثار منفی خاص خود است) خواهد شد.

پیش از اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم نرخ مالیات بر شرکتها طبق ماده ۱۳۱ اعمال می‌شد. در واقع، تعدد نرخ برای شرکتها وجود داشت، اما طبق ماده ۱۰۵ اصلاحیه مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ جمع درآمد شرکتها و درآمدهای ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌شود، پس از وضع زیان‌های حاصل از منابع غیرمعاف و کسر معافیت‌های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد، مشمول مالیات به نرخ ۲۵ درصد خواهد بود.

تغییرات عمده و اساسی اصلاحیه قانون مالیات مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ نسبت به اصلاحیه مورخ بهمن‌ماه ۱۳۷۸ در خصوص مالیات بر درآمد شرکتها در جدول (۱) و سیر تحولات مالیات بر درآمد شرکتها در جدول (۲) بصورت خلاصه بیان گردیده است.

جدول شماره (۲) - تغییرات قانون مالیاتهای مستقیم مصوب بهمن ماه ۸۰ نسبت به اصلاحیه

اسفندماه ۱۳۷۸ در مورد مالیات بر درآمد شرکتها

مواد قانون مالیات تغییر یافته	اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۷۸	اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۸۰/۱۱/۲۷
ماده ۱۰۵ ^۲	نرخ مبنای محاسبه مالیات براساس نرخ تصاعدی ماده ۱۳۱	نرخ مبنای محاسبه مالیات براساس نرخ ثابت ۲۵٪
ماده ۱۰۸	اندوخته‌هایی که مالیات آنها پرداخت در صورت تقسیم یا انتقال آن به حساب سرمایه یا سود و زیان به درآمد مشمول مالیات سال تقسیم یا اشتغال اضافه می‌شود.	اندوخته‌هایی که مالیات آنها پرداخت نشده در صورت انتقال به حساب سرمایه مشمول مالیات نخواهد بود لیکن در صورت تقسیم یا انتقال آن به حساب سود و زیان یا کاهش سرمایه معادل اندوخته اضافه شده به حساب سرمایه، به درآمد مشمول مالیات سال تقسیم یا انتقال اضافه می‌شود.
ماده ۱۳۲	درآمد مشمول مالیات ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و مصرفی در واحدهای تولیدی یا مصرفی از تاریخ استخراج و بهره‌برداری حسب اولی سیت‌های ۱ و ۲ و ۳ به ترتیب به مدت ۸ و ۶ و ۴ سال از مالیات معاف هستند. در مورد واحدهایی که در مناطق محروم استقرار دارند و یا مستقر می‌شوند معادل ۵۰٪ مدت‌های مذکور در فوق به مدت معافیت مقرر در این ماده اضافه می‌شود.	درآمد مشمول مالیات ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و مصرفی در واحدهای تولیدی یا مصرفی در بخش‌های تعاونی و خصوصی از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج به میزان ۸۰ درصد و به مدت چهار سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به میزان ۱۰۰ درصد به مدت ۱۰ سال از مالیات موضوع ماده ۱۰۵ معاف هستند.
ماده ۱۳۸	آن قسمت از سود ابرازی حاصل از فعالیت‌های صنعتی و مصرفی که شرکتها ^۳ برای بازسازی و توسعه یا تکمیل واحدهای صنعتی و مصرفی موجود خود یا ایجاد واحدهای صنعتی و مصرفی جدید ذخیره نماید از پرداخت مالیات معاف است.	آن قسمت از سود ابرازی شرکتها ^۴ تعاونی و خصوصی که برای بازسازی و توسعه یا تکمیل واحدهای صنعتی و مصرفی موجود خود یا ایجاد واحدهای صنعتی و مصرفی جدید در آن سال مصرف گردد از ۵۰ درصد مالیات متعلق به ماده ۱۰۵ این قانون معاف می‌باشد.
ماده ۱۴۳	شرکت‌هایی که سهام آنها طبق قانون مربوط از طرف هیئت پذیرش برای معامله در بورس قبول می‌شود از سال پذیرش تا سالی که از فهرست نرخها در بورس حذف نشده در صورتی که کلیه نقل و انتقالات سهام از طریق کارگزاران بورس انجام و در دفاتر مربوط ثبت گردد و از پرداخت ۱۰ درصد مالیات شرکت موضوع بند «د» ماده ۱۰۵ این قانون معاف می‌باشد.	شرکت‌هایی که سهام آنها طبق قانون مربوط از طرف هیئت پذیرش برای معامله در بورس قبول می‌شود از سال پذیرش تا سالی که از فهرست نرخها در بورس حذف نشده در صورتیکه کلیه نقل و انتقالات سهام از طریق کارگزاران بورس انجام و در دفاتر مربوط ثبت گردد معادل ۱۰ درصد مالیات آنها بخشوده می‌شود.

جدول شماره (۲) - سیر تحولات مالیات بر درآمد شرکتها طبق قانون مالیاتهای مستقیم از

سال ۱۳۴۱ تا ۱۳۸۵

اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷	اصلاحیه مورخ ۱۳۷۱/۲/۸	مصوب سال ۱۳۴۵	قبل از سال ۱۳۴۱
جمع درآمد شرکتها و درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌شود، پس از وضع زبان‌های حاصل از منابع غیرمعاف و کسر معافیت‌های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد مشمول مالیات به نرخ ۲۵ درصد خواهند بود. قابل ذکر است که با توجه به معافیت ماده ۱۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم نرخ مالیات شرکتها بوری ۲۲/۵٪ می‌باشد.	جمع درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی پس از کسر مالیات به میزان ۱۰ درصد که به عنوان مالیات شرکت محاسبه و وصول خواهد شد بشرح زیر مشمول مالیات است: (۱) در مورد شرکتها سهامی و مختلط سهامی و شرکتها تعاونی و اتحادیه آنها الف) نسبت به سهام بی‌نام کلاً به نرخ ماده ۱۳۱ این قانون. ب) نسبت به اندوخته سهم صاحبان سهام با نام و شرکای ضامن و یا اعضای شرکتها تعاونی به نسبت سهم هر یک از آنها به نرخ ماده ۱۳۱ و نسبت به بقیه درآمد مشمول مالیات سهم صاحبان سهام با نام و شرکای ضامن یا اعضاء (اعم از سود تقسیم شده و تقسیم نشده) به نسبت سهم هر یک از آنها به نرخ ماده ۱۳۱. (۲) در مورد سایر اشخاص حقوقی به نسبتی از مورد مشمول مالیات که طبق اساسنامه یا شرکت نام شخص حقوقی به هر یک از صاحبان سرمایه یا اعضاء شخص حقوقی تعلق می‌گیرد به نرخ مقرر در ماده ۱۳۱ این قانون	الف) اخذ ۱۰٪ به عنوان مالیات از مجموع درآمد شرکتها سهامی ب) اخذ مالیات از سود تعلق گرفته به شرکتها تضامنی، نسبی و با مسئولیت محدود براساس نرخ تصاعدی ماده ۱۳۴ ج) در ضمن صاحبان سهام با نام، نسبی، تضامنی و مسئولیت محدود مکلفند درآمد ناشی از سود شرکت را با سایر درآمد جمع کنند و مالیات بر مجموع درآمد بپردازند.	الف) اعمال ۱۰٪ معافیت نسبت به شرکتها سهامی ب) اخذ مالیات، تنها از سود تقسیم شده

۵. پیشینه تحقیق

به طور خلاصه، پیشینه پژوهش حاضر در جدول شماره (۳) ارائه می گردد:

جدول شماره (۳) - خلاصه پیشینه پژوهش

محقق و سال تحقیق	عنوان تحقیق	متغیر مستقل	متغیر وابسته	یافته های تحقیق
احمد هوشمند آلی - ۱۳۷۴	بررسی تاثیر مالیات بر سرمایه گذاری در شرکتهای تولیدی	مالیات	سرمایه گذاری	با سطح ۹۵٪ اطمینان سرمایه گذاران به مالیات به عنوان عاملی موثر در سرمایه گذاری توجه می کنند.
حسن حیدری بالی - ۱۳۸۴	رابطه تغییر قانون مالیات بر شرکتهای تولیدی	تغییر قوانین مالیاتی	سرمایه گذاری	بین تغییر نرخ مالیاتی و میزان سرمایه گذاری شرکتهای تولیدی رابطه معناداری وجود ندارد.
سید فخرالدین فخر حسینی - ۱۳۸۳	بررسی اثر مالیات بر روی رشد اقتصادی ایران بر اساس رهیافت VAR ^۵	نرخ متوسط مالیات بر شرکتهای	رشد تولید (رشد اقتصادی)	بین نرخ متوسط مالیات بر شرکتهای با رشد اقتصادی رابطه منفی معناداری مشاهده نگردیده است.
محمد رضا نیکبخت - ۱۳۷۶	تاثیر نارسایی های قوانین ومقررات مالیاتی بر توسعه صنایع و بازار سرمایه ایران	مالیات	سرمایه گذاری	به دلیل برداشت مقامهای مالیاتی از ماده ۱۰۸ قانون مالیاتهای مستقیم مبنی بر اختصاص مالیات مضاعف به سود انباشته در صورت انتقال به حساب سرمایه، بخش عمده ای از سود های سالانه بین سهامداران تقسیم می شود و عملاً سرمایه شرکتهای محدود به سهام عادی بوده و مبلغ ناچیزی اندوخته می شود.
جنیفر و دیگران - ۲۰۰۳	بررسی افزایش یا کاهش سود تقسیمی در نتیجه تغییر در نرخ مالیات سود تقسیمی در سال ۲۰۰۳	تغییر نرخ مالیات	افزایش یا کاهش سود تقسیمی	تغییر قانون (کاهش) مالیات در سال ۲۰۰۳ باعث افزایش پرداخت سود توسط شرکتهای نشده است.
لامرسن - ۲۰۰۲	بررسی رابطه بین تصمیمات سرمایه گذاری و درآمدهای مالیاتی در شرایط ایجاد اندوخته	سیستم مالیاتی بر مبنای ACE ^۷	تصمیمات سرمایه گذاری	این تحقیق تاثیر مطلوب مالیاتی بر مبنای ACE را بر روی تصمیمات سرمایه گذاری اقتصادی چند ملیتی که تصمیمات سرمایه گذاری متفاوت و مجزا می باشد این سیستم ممکن است زبان شرکتهای را در رقابت مالیاتی بین المللی کاهش دهد.
چانگ وون - ۲۰۰۱	تاثیرات مقررات استهلاک مالیاتی بر تصمیمات سرمایه گذاری موسسات اقتصادی در زمان تورم	مقررات استهلاک مالیاتی	تصمیمات سرمایه گذاری	بدین منظور OECD ^۸ کشور عضو شرایط خاص اقتصادی موقعی که تورم وجود ندارد. سیستم های مالیاتی شرکتهای سهامی ژاپن و آلمان به صورت خنثی (بی اثر) می باشد. اندوخته مالیاتی سرمایه گذاری آتریش با نرخ ۳۴٪ مالیات مطلوبترین شرایط را برای سرمایه گذاری در بین کشورهای مورد بررسی فراهم آورده است. و در کشورهایی با استهلاک به روش تنزل هندسی (اسپاتیا، فرانسه، سوئد) سرمایه گذاران خصوصی می توانند در شرایطی که نرخ تورم به صورت حاشیه ای (ثابت) بماند، انتظار تشویق های مالیاتی را داشته باشند.
فرنج و دیگران - ۱۹۹۸	رابطه بین مالیاتها و تصمیمات مالی و ارزش شرکت	مالیات	ارزش سرمایه	اگر بتوان اطلاعات مربوط به سود مندی در سود سهام را کنترل کنیم، شیب های سود سهام در رگرسیون عرضی باید تاثیرات مالیات را از بین ببرد. در این تحقیق هیچ موردی از تاثیرات منفی مالیات در قیمت گذاری سود سهام مشاهده نشده است. و از طرفی ارتباط بین ارزش شرکت و سود سهام در رگرسیون تک متغیره مثبت بوده است و نوعاً مثبت باقی می ماند. و بطور کلی هر تاثیر منفی مالیات در قیمت گذاری سود سهام بوسیله تاثیرات مثبت اطلاعات دفع می شود.

۶. اهمیت تحقیق و هدف آن

دولت عموماً می‌تواند با تغییر در نرخ قوانین مالیاتی باعث ایجاد مکانیزم‌هایی شود که مسایل عمومی اقتصاد کشور همچون کسر بودجه، تورم، بیکاری، نامتعادل بودن توزیع درآمد، کاهش صادرات غیرنفتی و بسیاری از مسایل دیگر از جمله مسئله سرمایه‌گذاری را بهبود بخشد و شرایط لازم را برای رشد و شکوفایی اقتصاد کشور فراهم نماید.

یکی از محرکهای اصلی پیشرفت و توسعه اقتصادی، افزایش سرمایه‌گذاری در کشور می‌باشد که می‌تواند تخصیص صحیح و مطلوب منابع بین بخشهای مختلف اقتصاد کشور را در جهت تقویت بنیه تولید داخلی بکارگیرد.

سرمایه‌گذاری یکی از اجزاء مهم اقتصاد کلان می‌باشد و به‌عنوان یکی از عوامل مهم تابع تولید در اقتصاد هر کشوری مطرح می‌باشد. از همین روست که سرمایه‌گذاری یکی از ضروریات اساسی در پیشرفت اقتصادی هر کشور می‌باشد. واقعیتی که نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد آن است که دستیابی به نرخ رشد مطلوب احتیاج به سرمایه‌گذاری دارد. بطور کلی می‌توان گفت که هدف تحقیق عبارت است از:

الف - کسب شناخت از تأثیرپذیری میزان مالیات بر درآمد شرکتهای تولیدی از تغییر قانون مالیاتها؛

ب - کسب شناخت از تأثیرپذیری سود بعد از مالیات شرکتهای تولیدی از تغییر قانون مالیاتها؛

ج - کسب شناخت از تأثیرپذیری سود انباشته شرکتهای تولیدی از تغییر قانون مالیاتها؛

د- کسب شناخت از تأثیرپذیری میزان سرمایه‌گذاری شرکتهای تولیدی از تغییر قانون مالیاتها؛
با توجه به زمینه تحقیقات گذشته و نتیجه آنها که اشاره شد، در این تحقیق هدف آن است که تأثیر اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۳۸۰ بر سرمایه‌گذاری شرکتهای تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد آزمون و بررسی قرار گیرد.

۷. متغیرهای مورد مطالعه تحقیق

الف) متغیرهای مستقل: تغییر قانون مالیات بر شرکتهای تولیدی، میزان مالیات بر درآمد، سود خالص، سود انباشته

ب) متغیرهای وابسته: میزان سرمایه گذاری شرکت‌های تولیدی از آن جهت که علاوه بر متغیرهای فوق عواملی چون افزایش سرمایه و وام‌های بلندمدت نیز در میزان سرمایه گذاری شرکتها می تواند تاثیر داشته باشند، در این تحقیق این متغیرها نیز مورد بررسی قرار گرفته اند.

۸. داده های آماری و نحوه گردآوری آنها

جامعه آماری در این پژوهش شرکت‌های تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که طی سالهای ۱۳۷۶ لغایت ۱۳۸۵ اقدام به سرمایه گذاری در دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود نموده اند. بطور کلی، شرکت‌هایی به عنوان جامعه آماری انتخاب شده اند که حائز شرایط زیر باشند:

۱- از ابتدای سال ۱۳۷۶ در بورس پذیرفته شده باشند. این انتخاب به سبب این است که کلیه شرکت‌های انتخابی قابلیت مقایسه برای سنوات قبل از تاریخ تصویب تغییر قانون مالیات‌های مستقیم و سنوات بعد از تاریخ تصویب تغییر قانون را داشته باشند .

۲- پایان سال مالی این شرکتها پایان اسفند ماه باشد.

۳- امکان دسترسی به صورتهای مالی شرکت (شامل یادداشتهای همراه) وجود داشته باشد.

۴- در طی دوره زمانی تحقیق سودآور باشند.

۵- همچنین شرکت‌های مورد مطالعه شرکت‌های تولیدی باشند.

با توجه به شرایط فوق، پس از بررسی حدود ۴۲۰ شرکت بورسی، حجم نمونه آماری تحقیق تعداد ۶۸ شرکت تعیین گردید.

در این تحقیق، برای جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. در بخش کتابخانه‌ای مبانی نظری تحقیق از کتب و مجلات تخصصی فارسی و لاتین و مقالات متعدد بر گرفته از اینترنت گردآوری شده و در بخش میدانی تحقیق اطلاعات صورتهای مالی شرکت‌های بورسی و بانک‌های اطلاعاتی مربوطه استخراج و مورد استفاده قرار گرفته است.

۹. روش تجزیه و تحلیل داده ها

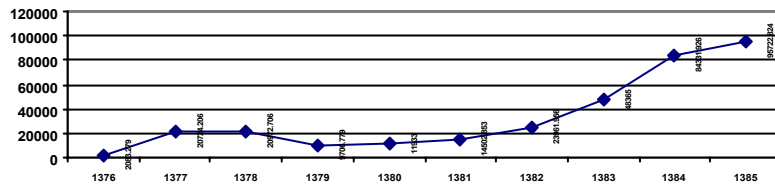
داده‌ها با مراجعه به کتابخانه بورس اوراق بهادار تهران که شامل داده‌های اولیه تحقیق (شامل بهای تمام شده داراییهای ثابت مشهود و نا مشهود، سود خالص، مالیات بر درآمد شرکتها، وام بلندمدت) می‌باشند گردآوری شد. با ورود داده‌ها به نرم افزار میکروسافت اکسل (Microsoft Excell)، داده ها آماده فرآوری و پردازش‌های گرافیکی و انتقال به SPSS شده و با انجام فرایندهای آماری در SPSS 15.0، نتایج آماری فرضیه‌ها در این فصل مورد بررسی قرار گرفته است. پس از بررسی اطلاعات، تنها ۶۹ شرکت عضو بورس بودند که دارای داده‌های ذکر شده ده ساله بودند و به ناچار مجبور به کنار گذاردن سایر شرکتها در این تحقیق شدیم. به علت اینکه تعداد ۶۹ از عدد طلایی کاربردی ۳۰ بیشتر است به خود اجازه داده و با تکیه به قضیه حد مرکزی^۹ که مهمترین راهگشای استنباط‌های مفید و کاربردی در آمار کلاسیک می‌باشد، استنباط‌های خود را توسعه داده و از آزمونهای پارامتری مناسب بهره جستیم. لازم به ذکر است که آزمون کولموگروف - اسمیرنف که برای بررسی نرمال بودن داده‌ها کاربرد دارد، نرمال بودن داده‌ها را تایید نمی‌کند ولی بنا به اسپرنت^{۱۰} ۲۰۰۶ رد شدن فرض نرمال در داده‌های کاربردی بعثت ضعف‌های آزمون کولموگروف - اسمیرنف گواه قوی بر این نیست که داده‌ها نرمال نیستند و در این موارد به قضیه حد مرکزی توسل می‌جوییم. در بررسی تطبیقی ده ساله متغیر وام بلند مدت به جدول زیر می‌رسیم:

جدول (۴)

۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	قبل از تغییرقانون مالیات
۲۰۸۳/۲۷۹	۲۰۷۲۴/۲۰۶	۲۰۹۷۲/۷۰۶	۹۷۰۶/۷۷۹	۱۱۹۳۳/۰۰۰	
۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	بعد از تغییرقانون مالیات
۱۴۵۰۲/۸۵۳	۲۳۹۶۱/۹۵۶	۴۸۳۶۵/۱۹۱	۸۴۳۳۱/۹۲۶	۹۵۷۲۲/۸۲۴	

و نمودار ده ساله آن بدین صورت است :

نمودار ۱

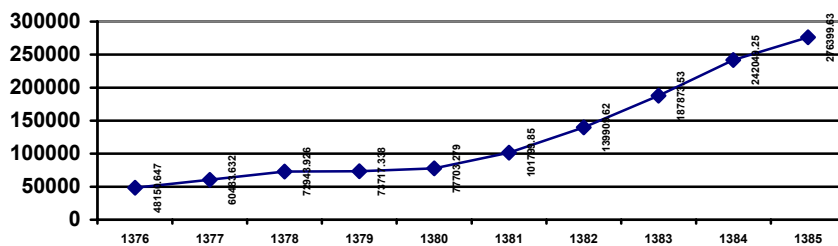
در بررسی تطبیقی ده ساله متغیر دارائیهای ثابت مشهود و نامشهود به جدول زیر می‌رسیم:

جدول (۵)

۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	قبل از تغییر قانون مالیات
۴۸۱۵۰/۶۴۷	۶۰۴۸۳/۳۲۰	۷۲۹۴۳/۹۲۶	۷۳۷۱۷/۳۳۸	۷۷۷۰۳/۲۷۹	
۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	بعد از تغییر قانون مالیات
۱۰۱۷۹۹/۸۵۰	۱۳۹۹۰۹/۶۲۰	۱۸۷۸۷۳/۵۳۰	۲۴۲۰۴۹/۲۵۰	۲۷۶۳۹۹/۶۳۰	

و نمودار ده ساله آن بدین صورت است :

نمودار ۲

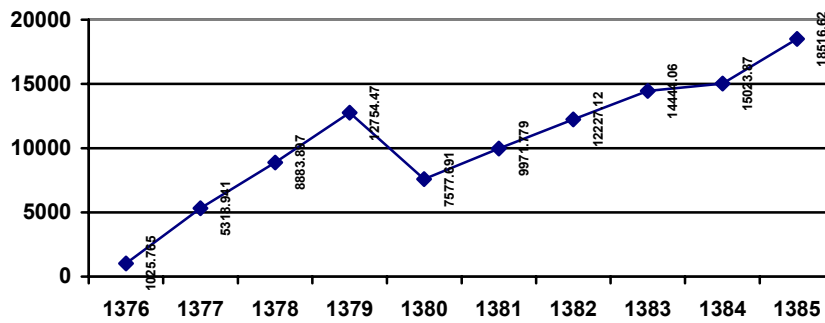
در بررسی تطبیقی ده ساله متغیر مالیات بر درآمد شرکت‌ها به جدول زیر می‌رسیم:

جدول (۶)

۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	قبل از تغییر قانون مالیات
۱۰۲۵/۷۶۵	۵۳۱۸/۹۴۱	۸۸۸۳/۸۹۷	۱۲۷۵۴/۴۷۰	۷۵۷۷/۶۹۱	
۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	بعد از تغییر قانون مالیات
۹۹۷۱/۷۷۹	۱۲۲۲۷/۱۲۰	۱۴۴۴۴/۰۶۰	۱۵۰۲۳/۸۷۰	۱۸۵۱۶/۶۲۰	

و نمودار ده ساله آن بدین صورت است :

نمودار ۳

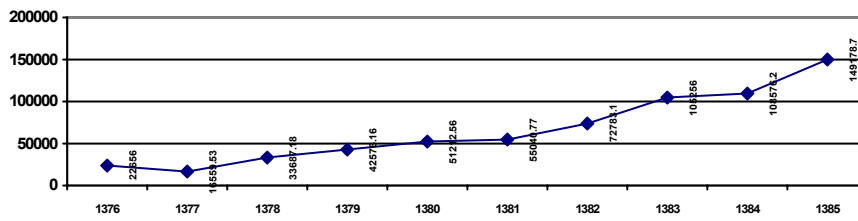
در بررسی تطبیقی ده ساله متغیر سود خالص به جدول زیر می‌رسیم:

جدول (۷)

۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	قبل از تغییر قانون مالیات
۲۲۶۵۶/۰۰۰	۱۶۵۵۹/۵۲۹	۳۳۶۸۷/۱۷۶	۴۲۵۷۶/۱۶۲	۵۱۲۱۲/۵۵۹	
۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	بعد از تغییر قانون مالیات
۵۵۰۴۰/۷۶۵	۷۲۷۸۳/۱۰۳	۱۰۵۲۵۶/۰۱۰	۱۰۸۵۷۶/۱۵۰	۱۴۹۱۷۸/۷۴۰	

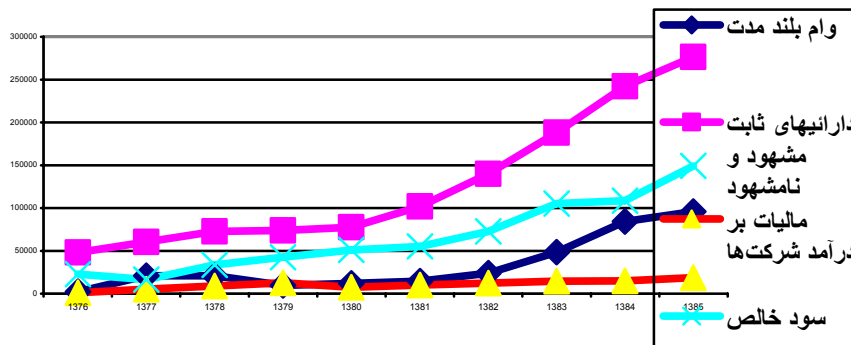
و نمودار ده ساله آن بدین صورت است :

نمودار ۴

و با ادغام متغیرهای مورد مطالعه تطبیقی ده ساله به نمودار زیر می‌رسیم:

نمودار ۵

درجداول زیرآزمون t-test برای متغیرهای تحفیف قبل وبعدازاصلاح قانون مالیاتهای مستقیم نشان داده شده است که در تمامی آنهاسطح معناداری کمتر از ۵٪ می باشد.

Paired samples test

Variable (before- after)	Paired differences					t	df	Sig (2- tailed)
	mean	Std. deviation	Std. error mean	95%confidence interval				
				of the difference				
				lower	upper			
مالیات	6699.896	16055.754	1932.89	2842.882	10556.909	3.466	68	.001
سود خالص	-65316.4	137808.459	16590.19	-98421.6	-32211.21	-3.937	68	.000
سود انباشته	-9504.9	34623.3	4168.159	-17822	-1187.5	-2.280	68	.026
داراییهای ثابت	-26503	60171.30	7243.77	-40957.2	-12047.84	-3.659	68	.000

در جدول شماره ۸ آنالیز واریانس نیز انجام گردیده بطوریکه قبل از اصلاحیه قانون مقدار F یعنی نسبت متوسط واریانس رگرسیون به متوسط واریانس باقیمانده برابر با $F=۸۲/۴۵۷$ و معنی دار بودن F برابر با $۰/۰۰۰$ است، یعنی با ۹۹ درصد اطمینان بین متغیرهای مستقل و داراییهای ثابت ارتباط وجود دارد و بعد از اصلاحیه نیز این مقدار برابر با $F=۶۷/۲۳۷$ و معنی دار بودن F برابر با $۰/۰۰۰$ است، یعنی با ۹۹ درصد اطمینان بین متغیرهای مستقل و داراییهای ثابت ارتباط وجود دارد.

جدول شماره (۸)

ANOVA^c

Coded Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	
1 قبل از تغییر قانون مالیات	Regression	7.25E+011	5	1.450E+011	82.457	.000 ^a
	Residual	4.75E+011	270	1757958275		
	Total	1.20E+012	275			
1 بعد از تغییر قانون مالیات	Regression	1.43E+012	5	2.869E+011	67.237	.000 ^b
	Residual	1.45E+012	339	4266563960		
	Total	2.88E+012	344			

a. Predictors: (Constant), سود خالص، مالیات، تفاضل سود انباشته، تفاضل سود بلند مدت، افزایش سرمایه، تفاضل وامهای بلند مدت، افزایش سرمایه، تفاضل سود انباشته، تفاضل سود بلند مدت، مالیات، سود خالص، (Constant)

b. Predictors: (Constant), سود خالص، مالیات، تفاضل سود انباشته، تفاضل سود بلند مدت، افزایش سرمایه، تفاضل وامهای بلند مدت، افزایش سرمایه، تفاضل سود انباشته، تفاضل سود بلند مدت، مالیات، سود خالص، (Constant)

c. Dependent Variable: تفاضل داراییهای ثابت

با بررسی جدول شماره ۹ (ضرایب آماری) مشاهده می گردد که قبل از اصلاحیه قانون مالیاتها با توجه به مقادیر سطح معنی داری، متغیرهای مالیات، سود خالص و تفاضل وامهای بلندمدت با سطح اطمینان ۹۵٪ می توان گفت که این متغیرها بر روی متغیر وابسته (داراییهای ثابت) اثرگذار بوده اند. ولی بعد از اصلاحیه قانون مالیاتها با توجه به مقادیر سطح معنی داری، متغیرهای مالیات، تفاضل وامهای بلندمدت و افزایش سرمایه با سطح اطمینان ۹۵٪ می توان گفت که این متغیرها بر روی متغیر وابسته (داراییهای ثابت) اثرگذار بوده اند.

جدول شماره (۹)

Coefficients^a

دوره	Unstandardized Coefficients	Std. Error	t	Sig.	
					B
1 قبل از تغییر قانون مالیات	(Constant)	6612.552	3085.580	2.143	.033
	مالیات	-1.489	.173	-8.632	.000
	سود خالص	-.324	.067	-4.819	.000
	تفاضل سود انباشته	-.062	.092	-.672	.502
	تفاضل وامهای بلند مدت	1.061	.053	19.851	.000
1 بعد از تغییر قانون مالیات	افزایش سرمایه	.308	.233	1.319	.188
	(Constant)	5660.318	3960.980	1.429	.154
	مالیات	-.859	.244	-3.522	.000
	سود خالص	.036	.042	.862	.389
	تفاضل سود انباشته	-.035	.026	-1.338	.182
تفاضل وامهای بلند مدت	افزایش سرمایه	.652	.058	11.320	.000
	افزایش سرمایه	.196	.076	2.585	.010

a. Dependent Variable: تفاضل داراییهای ثابت

از آنجائیکه مدل رگرسیون چندگانه در این تحقیق استفاده شده است، مدل رگرسیونی چندگانه به شکل زیر انجام گرفت:

$$Y = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5$$

Y = مخارج سرمایه گذاری α = ضریب عدد ثابت β = ضریب متغیرهای مستقل
 X_1 = متغیر مالیات X_2 = متغیر سودخالص X_3 = متغیر تفاضل

سود انباشته

X_4 = تفاضل وامهای بلند مدت X_5 = افزایش سرمایه

در جدول شماره ۱۰ (خلاصه مدل همبستگی) مشاهده می گردد که ضریب همبستگی بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته همبستگی شدیدی در دوره های قبل و بعد از اصلاحیه قانون مالیاتها را نشان می دهد. در مدل زیر در بهترین حالت رگرسیونی چند متغیره (چندگانه) به روش پسرو backward قبل از اصلاحیه قانون، ضریب همبستگی ۷۷/۵ درصد بوده و بعد از اصلاحیه قانون این ضریب ۷۰/۳ می باشد.

جدول شماره (۱۰)

Model Summary

دوره	Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
قبل از تغییر قانون مالیات	1	.777 ^a	.604	.597	41928.01301
	2	.777 ^b	.604	.598	41885.55515
	3	.775 ^c	.601	.596	41963.77975
بعد از تغییر قانون مالیات	1	.706 ^d	.498	.491	65318.94028
	2	.705 ^e	.497	.491	65294.23315
	3	.703 ^f	.495	.490	65326.57568

- a. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل وامهای بلند مدت، تفاضل سود انباشته، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- b. Predictors: (Constant), تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- c. Predictors: (Constant), تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- d. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- e. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- f. Predictors: (Constant), تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات

در جدول شماره ۱۱ (تحلیل واریانس) بخاطر اینکه مقدار سطح معنی داری دوره های قبل و بعد از اصلاحیه قانون مقدار سطح معنی داری مساوی ۰/۰۰۰ است و چون کمتر از ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه می توان گفت که متغیرهای مستقل بر روی متغیر وابسته با سطح اطمینان ۹۵٪ تاثیر گذاشته اند.

جدول شماره (۱۱)

ANOVA^a

دوره	Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
قبل از تغییر قانون مالیات	1	Regression	7.25E+011	5	1.450E+011	82.457	.000 ^a
		Residual	4.75E+011	270	1757958275		
		Total	1.20E+012	275			
	2	Regression	7.24E+011	4	1.810E+011	103.167	.000 ^b
		Residual	4.75E+011	271	1754399730		
		Total	1.20E+012	275			
3	Regression	7.20E+011	3	2.401E+011	136.374	.000 ^c	
	Residual	4.79E+011	272	1750958811			
	Total	1.20E+012	275				
بعد از تغییر قانون مالیات	1	Regression	1.43E+012	5	2.869E+011	67.237	.000 ^d
		Residual	1.45E+012	339	4266563960		
		Total	2.88E+012	344			
	2	Regression	1.43E+012	4	3.578E+011	83.923	.000 ^e
		Residual	1.45E+012	340	4263336882		
		Total	2.88E+012	344			
3	Regression	1.43E+012	3	4.752E+011	111.342	.000 ^f	
	Residual	1.46E+012	341	4267561491			
	Total	2.88E+012	344				

- a. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل وامهای بلند مدت، تفاضل سود انباشته، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- b. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- c. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- d. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- e. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- f. Predictors: (Constant), تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات، افزایش سرمایه، تفاضل سود انباشته، تفاضل وامهای بلند مدت، سود خالص، مالیات
- g. Dependent Variable: تفاضل داراییهای ثابت

با توجه به جدول ضرایب آماری (جدول شماره ۱۲)، می توان گفت که قبل از اصلاحیه قانون مالیاتها با وارد کردن کلیه متغیرهای مستقل در مدل رگرسیونی چندگانه مدلی تشکیل می یابد که به همبستگی چندگانه ۷۷/۷ درصد با ضرایب مدل زیر می رسیم:

$$Y = 6612.552 - 1.489(\text{مالیات}) - 0.324(\text{سود خالص}) - 0.62(\text{تفاضل سود}) + 0.308(\text{افزایش سرمایه}) + 1.061(\text{انباشته})$$

قبل از اصلاحیه قانون

با توجه به آزمون t ضرایب مدل، می بینیم که ضرایب تفاضل سود انباشته و افزایش سرمایه معنادار نیست، لذا در صورتیکه به روش *back ward* (پسرو) عمل نماییم، بهترین مدل ساخته شده بصورت زیر خواهد بود:

$$Y = 8144.184 - 1.456(\text{مالیات}) - 0.329(\text{سود خالص}) + 1.057(\text{تفاضل وامهای بلند مدت})$$

بهترین مدل معادله رگرسیونی قبل از اصلاحیه قانون

با توجه به جدول ضرایب آماری (جدول شماره ۱۲) می توان گفت که بعد از اصلاحیه قانون مالیاتها با وارد کردن کلیه متغیرهای مستقل در مدل رگرسیونی چندگانه، مدلی تشکیل می یابد که به همبستگی چندگانه ۷۰/۶ درصد با ضرایب مدل زیر می رسیم:

$$Y = 5660.318 - 0.859(\text{مالیات}) + 0.036(\text{سود خالص}) - 0.35(\text{تفاضل سود}) + 0.96(\text{افزایش سرمایه}) + 0.652(\text{انباشته})$$

بعد از اصلاحیه قانون

با توجه به آزمون t ضرایب مدل می بینیم که ضرایب تفاضل سود انباشته و سود خالص معنادار نیست، لذا در صورتیکه به روش *back ward* (پسرو) عمل نماییم، بهترین مدل ساخته شده بصورت زیر خواهد بود:

$$Y = 6062.515 - 0.996(\text{مالیات}) + 0.67(\text{تفاضل وامهای بلند مدت}) + 0.222(\text{افزایش سرمایه})$$

بهترین مدل معادله رگرسیونی بعد از اصلاحیه قانون

جدول شماره (۱۲)

Coefficients^a

دوره	Model	Unstandardized Coefficients	Unstandardized Coefficients		t	Sig.	
			B	Std. Error			
قبل از تغییر قانون مالیات	1	(Constant)	6612.552	3085.580	2.143	.033	
		مالیات	-1.489	.173	-8.632	.000	
		سود خالص	-.324	.067	-4.819	.000	
		تفاضل سود آتیسته	-.062	.092	-.672	.502	
		تفاضل و امهائی بلند مدت	1.061	.053	19.851	.000	
		فزایش سرمایه	.308	.233	1.319	.188	
	2	(Constant)	6957.245	3039.551	2.289	.023	
		مالیات	-1.465	.168	-8.694	.000	
		سود خالص	-.338	.064	-5.244	.000	
		تفاضل و امهائی بلند مدت	1.055	.053	20.017	.000	
		فزایش سرمایه	.328	.231	1.420	.157	
		3	(Constant)	8144.184	2927.848	2.782	.006
3	مالیات	-1.456	.169	-8.629	.000		
	سود خالص	-.329	.064	-5.123	.000		
	تفاضل و امهائی بلند مدت	1.057	.053	20.017	.000		
	بعد از تغییر قانون مالیات	1	(Constant)	5660.318	3960.980	1.429	.154
			مالیات	-.859	.244	-3.522	.000
			سود خالص	.036	.042	.862	.389
تفاضل سود آتیسته			-.035	.026	-1.338	.182	
تفاضل و امهائی بلند مدت			.652	.058	11.320	.000	
فزایش سرمایه			.196	.076	2.585	.010	
2	(Constant)	5913.198	3948.604	1.498	.135		
	مالیات	-1.031	.141	-7.326	.000		
	تفاضل سود آتیسته	-.029	.025	-1.157	.248		
	تفاضل و امهائی بلند مدت	.663	.056	11.804	.000		
	فزایش سرمایه	.229	.066	3.463	.001		
	3	(Constant)	6062.515	3948.448	1.535	.126	
3	مالیات	-.996	.137	-7.244	.000		
	تفاضل و امهائی بلند مدت	.670	.056	11.997	.000		
	فزایش سرمایه	.222	.066	3.369	.001		

a. Dependent Variable: تفاضل داراییهای ثابت

۱۰ یافته‌های تحقیق

نتایج حاصل از آزمون‌ها در مورد هر یک از فرضیه‌های تحقیق به شرح زیر می‌باشد.

۱) در فرضیه اول تحقیق سعی شد میزان مالیات بر درآمد شرکتهای تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران قبل و بعد اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مورد آزمون قرار گیرد. بر این اساس، برای آزمون فرضیه اول، میانگین ریالی تغییرات مالیات قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم به دو شکل مورد بررسی قرار گرفت:

۱-۱) در حالت اول با استفاده از آزمون t-test میانگین ریالی تغییرات مالیات قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم مقایسه شد. نتایج حاکی از تغییر میزان مالیات بر درآمد شرکتها بعد

از تغییر قانون با استفاده از آزمون t -جفتی می باشد. عبارتی، فرضیه اول تحقیق با استفاده از این آزمون با سطح اطمینان ۹۵٪ مورد قبول واقع گردید.

۱-۲) در حالت دوم با استفاده از آزمون رگرسیون چند متغیره مشخص شد که ضریب متغیر مالیات بعد از اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم کاهش یافته است. بنابراین، با توجه به ضرایب آماری و نیز ضریب مالیات در مدل بهینه بعد از اصلاحیه می توان نتیجه گرفت که تغییر قانون بر روی میزان مالیات بردرآمدشکرکتهها تاثیر گذارده و متعاقب آن مالیات بر روی سرمایه گذاری شرکتها با سطح اطمینان ۹۵٪ تاثیر داشته است.

۲) در فرضیه دوم تحقیق تاثیر تغییر قانون مالیاتها بر روی سود خالص و نیز تاثیر سود خالص بر روی سرمایه گذاری داراییهای ثابت مورد بررسی قرار گرفت. بر این اساس، برای آزمون فرضیه دوم، میانگین ریالی تغییرات سود خالص قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم به دو شکل مورد بررسی قرار گرفت:

۱-۲) در حالت اول با استفاده از آزمون t -test میانگین ریالی تغییرات سود خالص قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم مقایسه شد. نتایج حاکی از تغییر میزان سود خالص شرکتها بعد از تغییر قانون با استفاده از آزمون t -جفتی می باشد. به عبارتی، فرضیه اول تحقیق با استفاده از این آزمون با سطح اطمینان ۹۵٪ مورد قبول واقع گردید.

۲-۲) در حالت دوم با استفاده از آزمون رگرسیون چند متغیره مشخص شد که ضریب متغیر سود خالص نسبت به قبل از اصلاحیه افزایش یافته است ولی مقدار سطح معنی داری (Sig) آن بعد از اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم بیشتر از ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضرایب آماری و نیز ضریب سود خالص در مدل بهینه بعد از اصلاحیه می توان نتیجه گرفت که سود خالص بر روی سرمایه گذاری شرکتها با سطح اطمینان ۹۵٪ تاثیر نداشته است. بنابراین، فرضیه دوم رد می گردد.

۳) در فرضیه سوم تحقیق تاثیر تغییر قانون مالیاتها بر روی سود انباشته و نیز تاثیر سود انباشته بر روی سرمایه گذاری داراییهای ثابت مورد بررسی قرار گرفت. بر این اساس، برای آزمون فرضیه سوم، میانگین ریالی تغییرات سود انباشته قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم به دو شکل مورد بررسی قرار گرفت:

۳-۱) در حالت اول با استفاده از آزمون t -test میانگین ریالی تغییرات سود انباشته قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم مقایسه شد. نتایج حاکی از تغییر میزان سود انباشته شرکتها بعد از تغییر قانون با استفاده از آزمون t -جفتی می باشد. عبارتی، فرضیه سوم تحقیق با استفاده از این آزمون با سطح اطمینان ۹۵٪ مورد قبول واقع گردید.

۳-۲) در حالت دوم با استفاده از آزمون رگرسیون چند متغیره مشخص شد که ضریب متغیر سود انباشته نسبت به قبل از اصلاحیه افزایش یافته است ولی مقدار سطح معنی داری (Sig) آن بعد از اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم بیشتر از ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضرایب آماری و نیز ضریب سود انباشته در مدل بهینه بعد از اصلاحیه می توان نتیجه گرفت که سود انباشته بر روی سرمایه گذاری شرکتها با سطح اطمینان ۹۵٪ تاثیر نداشته است. بنابراین، فرضیه سوم رد می گردد.

۴) در فرضیه چهارم تحقیق تاثیر تغییر قانون مالیاتها بر روی سرمایه گذاری داراییهای ثابت مورد بررسی قرار گرفت. بر این اساس، برای آزمون فرضیه چهارم، میانگین ریالی تغییرات داراییهای ثابت قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم به دوشکل مورد بررسی قرار گرفت:

۴-۱) در حالت اول با استفاده از آزمون t -test میانگین ریالی تغییرات داراییهای ثابت قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم مقایسه شد. نتایج حاکی از تغییر میزان داراییهای شرکتها بعد از تغییر قانون با استفاده از آزمون t -جفتی می باشد. عبارتی، فرضیه چهارم تحقیق با استفاده از این آزمون با سطح اطمینان ۹۵٪ مورد قبول واقع گردید.

۴-۲) در حالت دوم با استفاده از آزمونهای همبستگی و رگرسیون چند متغیره و با مقایسه مدلها بهینه قبل و بعد از تغییر قانون مالیاتهای مستقیم منتج از آزمون رگرسیون چند متغیره می توان گفت که در مدل بهینه رگرسیونی چندگانه مالیات به عنوان یکی از سه متغیر تشکیل دهنده مدل دارای ضریب بالایی می باشد و می توان با سطح اطمینان ۹۵٪ ادعا نمود که تغییر قانون مالیاتهای مستقیم بر روی سرمایه گذاری شرکتهای تولیدی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر داشته است. بنابراین، فرضیه چهارم با سطح اطمینان ۹۵٪ مورد قبول واقع شد.

به طور کلی، از آنجایی که یکی از اهداف دولت از اصلاحیه قانون مالیاتها کمک به رشد و توسعه اقتصادی کشور بوده است، نتایج این تحقیق حاکی از تأثیر تغییر قانون مالیاتهای مستقیم

بر سیاستهای اقتصادی دولت است. در نتیجه، می‌توان اذعان نمود که یکی از اهداف تغییر قانون مالیاتهای مستقیم در زمینه رشد و پیشرفت اقتصادی کشور تأمین گردیده است.

زیر نویس ها:

(1). *Miltinple regression*

(۲). البته باید توجه داشت که منظور از تغییر قانون مالیات در این پژوهش تغییر ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم می باشد یعنی تغییر نرخ مبنای محاسبه مالیات بر درآمد شرکتها از نرخ تصاعدی ماده ۱۳۱ قانون مالیات سال ۱۳۷۸ به نرخ ثابت ۲۵٪ براساس قانون مالیات مورخ بهمن ماه ۱۳۸۰

(۳). معافیت ماده ۱۳۸ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۷۸ مشمول تمام شرکتهای دولتی و خصوصی می گردد.

(۴). معافیت ماده ۱۳۸ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب بهمن ماه ۱۳۸۰ تنها مشمول شرکتهای خصوصی می گردد.

(۵) *VECTOR AUTOREGRESSIVE MODEL*

(۶) *DIVIDEND*

(۷) *ALLOWANCE FOR CORPORATE EQUITY)*

ORGANIZATION FOR ECONOMIC COOPEATION &

(۸) DEVELOPMENT.

(9) *Central Limit Theory*

(10) *Applied Nonparametric Statistical Method , 4th ed, 2006*

منابع

الف) فارسی

۱. آذر، عادل، مومنی، منصور، آمار و کاربرد آن در مدیریت، انتشارات سمت، جلد دوم، چاپ نهم، ۱۳۸۵.
۲. استانداردهای حسابداری، انتشارات سازمان حسابرسی، چاپ اول، ۱۳۸۲، ص ۲۷۴.
۳. پرویان، جمشید، اقتصاد بخش عمومی (مالیات‌ها)، انتشارات جنگل، چاپ اول، ۱۳۸۶، ص ۸۸ و ۲۹۷ و ۲۹۹.
۴. پرویان، جمشید، چالش‌های نظام مالیاتی در اقتصاد ایران، نشریه سازمان امور مالیاتی ایران (سامان) شماره ۱۸، چهارشنبه ۱۱ بهمن ماه سال ۱۳۸۵، ص ۷.
۵. تفضلی، فریدون، اقتصاد کلان و نظریه‌ها و سیاست‌های اقتصادی، (تهران، نشر نی، چاپ نهم، سال ۱۳۷۵)، ص ۱۷۹.
۶. تقوی، مهدی، فرهنگ حسابداران، انتشارات فروردین، چاپ سوم، بهار ۱۳۶۹، ص ۱۸۰.
۷. حاتمی، علی‌النفی، بررسی تناقضات و مشکلات مالیات بر عملکرد شرکتها در ایران از دیدگاه ممیزین و مؤدیان، به راهنمایی دکتر علی روستا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه علامه طباطبایی تیرماه ۱۳۷۵، ص ۱۳ و ۱۸.
۸. حیدری بالی، حسن، رابطه تغییر قانون مالیات بر درآمد شرکتها بر سرمایه‌گذاری شرکتها، تولیدی، رساله کارشناسی ارشد، به راهنمایی دکتر علی رحمانی، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده حسابداری و مدیریت، زمستان ۸۴، ص ۱۱ و ۴۴.
۹. روحانی، سها، مالیات در مصاف با تورم، نشریه سازمان امور مالیاتی ایران (سامان)، دوشنبه ۱۰ دی ماه ۱۳۸۵.
۱۰. روحانی، سها، مقاله ناهمواری‌های مالیاتی در ایران (تحلیل ۱)، نشریه سازمان امور مالیاتی ایران (سامان)، شماره ۱۴، چهارشنبه ۱۳ دی ماه ۱۳۸۵.
۱۱. زندی حقیقی، منوچهر، اقتصاد بخش عمومی، مالی عمومی و اقتصاد مالی عمومی، دانشگاه تهران، مرداد ۱۳۶۹، ص ۴۸۹ و ۴۹۰ و ۵۵۶.
۱۲. سعیدی، پرویز، مدیریت مالی، جلد اول، نشر نگاه دانش، سال ۸۴، ص ۱۸۰.

۱۳. فخرحسینی، سید فخرالدین، بررسی اثر مالیات بر روی رشد اقتصادی ایران براساس رهیافت VAR، رساله کارشناسی ارشد، به راهنمایی دکتر جمشید پرویان، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده اقتصاد، شهریورماه ۱۳۸۳.
۱۴. قره باغیان، مرتضی، اقتصاد رشد و توسعه، (تهران: نشر نی، سال ۱۳۷۱)، ص ۵۹۵.
۱۵. کشاورزبان پیوستی، اکبر، برآورد تابع سرمایه گذاری خصوصی در بخش صنعت ایران پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی تهران، دانشکده اقتصاد، سال ۱۳۷۹، ص ۳۲.
۱۶. مجله پیام اقتصاد نشریه شماره ۱، سال اول، مرداد ۱۳۶۸، وزارت امور اقتصاد و دارایی، ص ۲۲.
۱۷. محمدی، جمال، بررسی تأثیر مدیریت سود در تصمیمات سرمایه گذاری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، رساله کارشناسی ارشد در رشته حسابداری به استاد راهنمایی دکتر احمد مدرس، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور، سال ۱۳۸۵.
۱۸. منصور فر، کریم، روشهای پیشرفته آماری همراه با برنامه های کامپیوتری، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول ۱۳۸۵، ص ۹۰-۱۹۰.
۱۹. نشریه سازمان امور مالیاتی ایران، بررسی وجوه پرداختی و منابع درآمدی دولت در نظام اسلامی شماره ۱۵، چهارشنبه ۲۰ دی ماه ۱۳۸۵ ص ۶.
۲۰. نیکبخت، محمدرضا، تأثیر نارسایی های قوانین و مقررات مالیاتی بر توسعه صنایع و بازار سرمایه ایران، رساله دکتری حسابداری، به راهنمایی آقای دکتر رضا شباهنگ (دانشگاه تربیت مدرس - ۱۳۷۶)
۲۱. هوشمند آلی، احمد، بررسی تأثیر مالیات بر سرمایه گذاری در شرکتهای تولیدی، رساله کارشناسی ارشد حسابداری، به راهنمایی دکتر نوروش (دانشگاه تهران - ۱۳۷۴).

ب) انگلیسی

22. *Applied Nonparametric Statistical Method*, 4th ed, 2006
23. Eugene F. Fama, and Kenneth R. French, 1998 *Taxes, Financing decisions, and firm Value*, *Journal of Finance*, Vol 53, Issue 3 .
24. Nam, chang woon, August 2001, *Effects of Tax Depreciation Rules on Firms' investment Decisions In An Inflationary Phase: comparison of Net Present values selected oecd countries*, cesifo working Papar No. 528 .
25. Netr , *Applied Linear Statistical Models* , 2005 , Springer Verlag , Chapter 22, pp:917-951
- 26 . Lammersen, Lothar, June 2002, *Investment Decisions and Tax Revenues Under an Allowance for Corporate Equity*.economic research discussion p2 – 47.
27. L. Blouin, Jennifer, Raedy, Juna Smith, Douglas A. Shackelford, Octobr 2003, *Did Dividends Increase after the 2003 Reduction in Dividend Tax Rates*, university of north Carolina and nber p 1 – 25.
28. William H, Anderson, *Taxation And The American Economy* (New York: Prentice Hall,INC. April 1951) ,P 71.